שנה תשיעית

קובץ

האור לחיים

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ויצא תשפ"ז

זמני השבת

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	*16:21	17:12	17:47
ת"א	16:20	17:10	17:43
חיפה	16:19	17:10	17:42
ב"ש	16:22	17:12	17:47

* **לנוהגים 40 דק':** 16:01

העלון מוקדש
להצלחה
ובריאות איתנה:
אילנה בת שפרה
לירון שמואל בן אריה
אודליה בת שרה

ולהצלחת הילדים:
אילן יצחק זלמן בן אודליה,
פרל שרה בת אודליה,
אליאנה רבקה בת אודליה
תהילה בת אודליה,
אהרון אריה בן אודליה

זכות התורה
וזיכוי הרבים
וכל הפעולות הנעשות
בשמיים תעמוד להם
ולבני ביתם עד עולם!

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:
orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: 02-5000455 02-5380014
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת ויצא תשפ"ז

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריך" - חומש בראשית

ההצלחה בתורה תלויה בעמל 1

פרשה למעשה:

המתחשב בזולתו זוכה לחיים 5

כשתתייעץ דבריך יתקבלו בשמחה 11

שידוך מן השמים 13

ההצלחה בתורה תלויה בעמל

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ

(בראשית כח, יא).

יעקב אבינו עובר דרך הר המוריה - הר הבית ובית המקדש, המקום בו אביו - יצחק אבינו - נעקד על גבי המזבח. "אמר הקב"ה: צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה? מיד בא השמש"

(חולין צא ע"ב).

"כי בא השמש" פירושו, שיעקב אבינו לא הלך לישון. **הוא לא בא אל השינה, אלא השינה באה אליו.**

מרן **רבינו עובדיה יוסף** זצ"ל היה יושב כל לילה ולומד עד שעה שתיים או שלוש לפנות בוקר. בשעות אלו גם היה כותב את חידושיו. כל זאת גם בהגיעו לגיל תשעים. לעוזרו, שהיה צעיר ממנו בארבעים שנה, היה אומר: "זהו, מספיק. לך לישון!..." אבל הוא עצמו המשיך ללמוד.

בוקר אחד, הגיע רבי אליהו שטרית, שהיה כותב את חידושיו, וראה את כמות הדפים - מלאי החידושים - **שהתחדשו במהלך הלילה.** הוא פנה למרן ושאלו: "רבינו לא ישן כל הלילה?" נענה מרן והשיב לו: **"לא באה לי שינה"...**

"אין הכוונה, לעוני ולעושר כספי, אלא לעוני ועושר בדעתי!"

מרן לא היה הולך לישון! הוא היה לומד ולומד עד שהשינה היתה באה אליו. שם - במקום שלמד - נרדם. בבחינת מה שנאמר ביעקב אבינו "וַיָּלֶן שָׁם - כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ".

אמרו חז"ל (אבות ד, ט): "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר".

פשטות הדברים היא, כי מי שיקיים את התורה מעוני - יזכה להעשיר.

ותמה על כך **האלשיך הקדוש** (ויקרא כה, לז), שהלא היו גדולי תורה רבים שלמדו בעוני ולא העשירו, וזה לשונו: "והנה עֲד מְמַהֵר רבי חנינא בן דוסא, שקיים את התורה מעוני ולא העשיר עד יום מותו, וכן רבי אלעזר בן פדת ורבה בר נחמני, ורבים עד אין קץ כיוצא בהם".

הגאון **רבי אהרון קוטלר** זצ"ל, מי שהקים את יהדות אמריקה ואת עולם התורה שבה, ישב פעם עם ידידו הגאון **רבי יצחק הוטנר** זצ"ל, והלה אמר ביאור נפלא על דברי חז"ל אלו, דברים המשמחים את הלב:

אין הכוונה לעוני ולעושר כספי, אלא **לעוני ועושר בדעת!**

מי שקשה לו ללמוד, הוא מתקשה להבין את השקלא וטריא של הגמרא, מוחו אינו קולט את קושיית התוספות ותירוצו, ואף על פי כן הוא ממשיך לעמול ולהתייגע, לנסות להבין - זהו "המקיים את התורה מעוני", ולו מובטח כי "סופו לקיימה מעושר" - **הוא יזכה שיגיע יום וליבו ומוחו ייפתחו להבין ולהשכיל, ללמוד וללמד.** כי "נֶפֶשׁ עָמֵל עָמְלָה לּוֹ" (משלי טז, כו), והבא להיטהר - מסייעין אותו".

כשרבי אהרן קוטלר שמע את הפירוש הנ"ל הוא פרץ בבכי.

שאלו הרב הוטנר לסיבת בכיו, והוא השיב: "הקב"ה חנן אותי בכישרונות מיוחדים. בכל שלב בחיי לא היה לי

העלון מוקדש להצלחה ובריאות איתנה:

אילנה בת שפרה, לירון שמואל בן אריה, אודליה בת שרה

ולהצלחת הילדים:

אילן יצחק זלמן בן אודליה, פרל שרה בת אודליה, אליאנה רבקה בת אודליה

תהילה בת אודליה, אהרון אריה בן אודליה

זכות התורה וזיכוי הרבים וכל הפעולות הנעשות בשמיים תעמוד להם ולבני ביתם עד עולם!

קושי בלימוד התורה. לא קיימתי את התורה מעוני. ומשום כך אני בוכה: **אילו היה לי קושי בלימוד התורה - הייתי יכול להעפיל לגבהים גבוהים יותר** מאשר מה שאני עכשיו!"

עמל התורה - זו היתה מעלתו המיוחדת של מרן זצוק"ל!

רבים שואלים: איך יתכן כדבר הזה, שבן אנוש יידע עשרות אלפי ספרים על בוריים בעל פה? התשובה לכך היא: עמל התורה! מרן עמל בכל כוחותיו על התורה הקדושה, וגם דברים שכבר שלט בהם - היה ירא שמא ישכחם, ולכן היה חוזר עליהם שוב ושוב. החזרה היא עמל התורה.

ובעת לימודו - היה שוכח מכל העולם! פגשתי, באחת הבריתות, יהודי שהיה נוהג לגונן על מרן כשהיה יוצא מהשיעור בבית הכנסת היזדים, וההמונים היו מתנפלים עליו לשאול ולהתברך, והוא - שהיה גיבור כוח - היה מרחיק את האנשים שלא ילחצו את מרן.

וכך סיפר לי: פעם אחת, כשמרן יצא מהיזדים, ואני כהרגלי הרחקתי מעליו את הקהל, שמעתי שהנהג מזכיר למרן שעליו להגיד לי תודה על כך שאני מפנה לו את הדרך.

מרן השיב לו שבוודאי הוא מעוניין להודות לי, והורה לנהג לומר לי להיכנס לרכב, ושם יודה לי.

מרן התיישב ברכב ומיד שקע בתלמודו. הנהג הציע לי להתלוות אליהם לנסיעה ולעלות הביתה, שם ייתן לי הרב את ברכתו.

אלא, שמיד כשמרן הגיע הביתה - והשעה היתה קרוב לאחת עשרה בלילה - הוא פשט את גלימתו, וממש רץ לשולחנו והחל לכתוב. נעמדתי ליד השולחן בתקווה שיבחין בי ויזכור לברך אותי. אני מצידי לא העזתי, כמובן, להפריע לו.

בשעה שלוש בלילה הרים מרן בפעם הראשונה את עיניו מהספרים בהם למד, והבחין בי!

"מי אתה ומה אתה עושה כאן"? שאל.

"אני הוא זה שהרב הסכים לברכו", השבתי.

"אוי ואבוי! תמחל לי"! התחנן מרן לאחר שנזכר בהבטחתו. "פשוט שקעתי מיד בלימוד ושכחתי. ועתה שב עימדי ותשתה משהו".

"רבנו לא צריך לבקש את מחילתי", הסמקתי כולי. ומרן הודה לי בכל לב, ונתן לי את ברכתו.

מרן, שידע את ערכה של התורה הקדושה, השקיע בה את כל כוחותיו. עמל והתייגע בה, בשקיעות מוחלטת, בלי להתעייף, כמעט בלי לאכול ובלי לישון.

בניו סיפרו, כי בבוקר, מיד לאחר שאמר את ברכות התורה, רץ ללמוד, בלי להתמהמה, עד שהגיע זמן התפילה. ובוקר אחד, כשראוהו רץ לשולחן הכתיבה ומתחיל לכתוב, שאלוהו: מה קרה? והשיב: "הראוני בחלומי פלפול ארוך בדברי הפוסקים ואני ממהר לכתוב אותו פן אשכח ממנו משהו!" וכי באמת היה חשש שמרן ישכח? הלא כל התורה כולה היתה מונחת בזיכרונו כמונחת על כף ידו! אלא, כך היה מרן! היה לו פחד שמא ישכח...!

"וַיְיַקֵּץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ" (בראשית כח, טז) - אומרים על כך חז"ל (ילקוט שמעוני פרשת ויצא רמז קכ): "אל תקרי מִשְּׁנָתוֹ אלא מִמְּשְׁנָתוֹ". וכי איזו שינה היתה ליעקב? שינה עם סולם שראשו מגיע השמימה, עם מלאכי אלוקים עולים ויורדים, שינה עם הבטחות מפליגות ונשגבות, ואף על פי כן הדבר החשוב ביותר ליעקב אבינו הוא המשנה, התורה בה הוא עסוק. עד כדי כך שהוא קץ בשינה הזאת - וייקץ מלשון שֶׁקָּץ בה - ובלבד שיוכל להמשיך לעסוק בתורה.

המתחשב בזולתו זוכה לחיים

וַיָּבֹא גַּם אֶל רָחֵל וַיֶּאֱהַב גַּם אֶת רָחֵל מִלֵּאָה (בראשית כט, ל).

הגמרא (בבא בתרא קכג ע"א) מספרת, שכאשר יעקב אבינו ביקש להינשא לרחל, היא אמרה לו מלכתחילה כי אביה רמאי ולא יעלה בידו לנצחו, כיון שיבקש להשיא לו קודם כל את אחותה הגדולה.

אמר לה יעקב: "אחיו אני ברמאות" - אל תדאגי, גם לי יש תחבולות, אני אסתדר ואנצח את לבן למרות רמאויותיו.

"אתן לך סדר של הלכות, שאיש לא יודע כאן בחרן. אלמדך הלכות טהרת המשפחה וכל ההלכות הקשורות למאכלות אסורות - חלה וכשרות המטבח, וכן הלכות שבת על כל פרטיהן, ובליל החופה אבחן אותך על כל אשר למדת, וכך אדע כי אָתְּ הכלה ולא אחרת!

ואכן רחל למדה את כל ההלכות, והחלה להתכונן לחתונה, הלכה וקנתה נדוניה, בגדים ושמלת חופה, והנה אומר לה לבן אביה: 'אל תאמרי לאף אחד, אבל שמלת הכלה נועדה עבור לאה - היא תלבש אותה!'

חז"ל (אסתר רבה ו, יב) מספרים דבר נורא: במשך כל אותן שנים היה יעקב שולח סבלונות לרחל, כדי לחבר את הנפשות קודם הנישואין. אך יעקב, חסידא קדישא, לא ראה את רחל ולא נפגש איתה קודם חתונתו, ולכן נתן את המתנות ללבן שימסור אותן לרחל. אולם לבן

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

הרשע נתן את כל המתנות ללאה, בעוד רחל רואה את סבלונותיה ביד אחותה ואינה אומרת מילה!

כאשר ראתה רחל כי שמלת החופה ניתנת לאחותה לאה, פנתה אליה ואמרה: 'שמעי אחותי, ישנן כמה הלכות שלמדתי מיעקב, הלכות טהרת המשפחה, חלה, כשרות ושבת, כדאי לך ללמוד אותן'... וכך היא לימדה אותה כל ההלכות בלי שתדע כי הלכות אלו הן בעצם **הסימנים שיעקב מסר לרחל.**

לאה אמנו לא ידעה מעולם כי רחל בצדקותה מסרה לה את הסימנים! לכן בשעה שרחל ביקשה מלאה: "תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ" (לקמן ל, יד), השיבה לה לאה: "הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם אֶת דּוּדָאֵי בְּנִי?!" (שם טו).

ולכאורה היה מקום לתמוה: הלא לאה היא זו שלקחה את בעלה של רחל, אשר מסרה את הסימנים בידה! רק בזכות רחל, זכתה לאה להינשא ליעקב, ואם כן **כיצד ענתה לרחל בצורה קשה כזו?!**

אלא, שרחל הצדקת לא רצתה שאחותה תדע כי היא מוסרת נפשה עבורה. היא לימדה אותה את כל ההלכות בדרך אגב, ואפילו לא יידעה אותה כי נותנת לה בכך את הסימנים, וזאת כדי שלא תכיר לה טובה ולא תחיה כל חייה בתחושה כי היא זו שלקחה את בעלה של רחל.

בליל חתונתו, בחן יעקב את כלתו על כל ההלכות וראה כי היא בקיאה בהן לפרטי פרטים, ולפיכך חשב כי זו רחל.

לאחר שיעקב אבינו גילה כי רחל מסרה את הסימנים ללאה, לכאורה הוא היה אמור לסבור כי היא נהגה שלא ביושר ולשנוא אותה.

אולם למעשה אירע ההיפך, ואהבתו והערכתו אליה רק גדלה והתעצמה, כיון שמסרה את נפשה שלאה אחותה לא תינשא לעשו.

הדבר נרמז בפסוק: "וַיֶּאֱהַב גַּם אֶת רָחֵל מִלֵּאָה", כלומר, אהבת יעקב לרחל רבתה בזכות המעשה שעשתה עם לאה.

ה"דעת זקנים מבעלי תוספות" מבאר, כי רחל אמנו זכתה לבנים רק בזכות שוויתרה על הסימנים ללאה.

רחל היתה יכולה לחשוב: 'נתתי את הסימנים, הקרבתי עבור אחותי, הייתי יכולה להיות רעייתו היחידה של יעקב!'

אבל האמת היא שדווקא בזכות מעשה החסד הזה, היא זכתה לבנים ונותרה להיות אשת יעקב, כפי שנאמר: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹקִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ" (לקמן ל, כב), ואמרו חז"ל (בראשית רבה עג, ד): "מה זכירה זכר לה? שתיקה ששתקה לאחותה, בשעה שהיו נותנין לו את לאה היתה יודעת ושותקת". וכן מבאר רש"י: "ויזכור אלוקים את רחל - זכר לה שמסרה סימניה לאחותה".

אם רחל לא היתה נותנת את

הסימנים ללאה, אזי בתחילה היא היתה מתחתנת לבדה עם יעקב. אך לאחר עשר שנות עקרות, יעקב היה מגרשה ונושא את לאה לאישה, בעוד רחל היתה נופלת בחלקו של עשיו.

אם כן מתברר כי נתינת הסימנים היא זו שהביאה לכך שה' פתח את רחמה של רחל, ועל ידי זאת היא זכתה הן לבעל צדיק והן לבנים צדיקים, שהבכור בהם הוא יוסף, שטנו של עשיו, אשר עליו נאמר: "וְהָיָה בֵית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם וַאֲכָלוּם וְלֹא יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית עֵשָׂו כִּי ה' דִּבֵּר" (עובדיה א יח).

לפעמים אדם חושב כי הוא מקריב ונותן משלו, **אבל למעשה ההקרבה הזו היא שנותנת לו את הכל!**

כאשר הגאון **רבי עקיבא איגר זצ"ל** היה בגיל שלוש-עשרה שנים, שמו כבר נודע בשערים והתפרסם בעולם כפלפלן, ידען וגדול בתורה. שמעו הגיע עד העיר ליסא, בה התגורר הגאון רבי יצחק מרגליות זצ"ל, שחשק לקחתו כחתן לבתו בת השתים-עשרה, אך קודם כל ביקש לבחון את בקיאותו בתורה.

רבי יצחק לקח עימו שני גאונים, נסעו לעירו של רבי עקיבא איגר ונכנסו לבית המדרש, שם ראו את הנער הנודע יושב והוגה בתלמודו. השלושה ניגשו אל העילוי הצעיר ושאלוהו: "אתה עקיבא?"

כאשר הנער השיב בחיוב, החלו לדבר עימו בלימוד. "נו עקיבא, מה חידשת בסוגיא זו, מה חידשת בסוגיא אחרת?" מושכים אותו לפלפל בעומקם של דברים. אבל הנער הצעיר **לא הגיב לדבריהם ולו במילה אחת!**

השלושה כבר עמדו לעזוב את בית המדרש באכזבה, כשלפתע הופיע במקום הגאון רבי וולף איגר זצ"ל, דודו של רבי עקיבא איגר.

הוא נטל את אחיינו, הכניסו לחדר צדדי וציווה עליו לדבר בפני רבי יצחק מרגליות ומלויו ולהראות להם את עוצם כוחו בתורה.

"דודי היקר, מה אומר ומה אדבר?" השיב הנער עקיבא בענווה, "הרי עומדים לפני גאונים בתורה, אבל מה אעשה והם טועים בדבר משנה, כיצד אומר להם כי כל דבריהם יסודם בטעות?!"

הלך הדוד והעמיד את רבי יצחק ומלויו על טעותם והסביר להם כי מפאת כבודם נמנע אחיינו מלבטל את דבריהם. וכך זכה רבי עקיבא איגר להינשא לבתו של רבי יצחק מרגליות ולקבל נדוניה גדולה, כדי שיוכל לשקוד על התורה ללא דאגה.

הרי לנו שכאשר אדם נזהר לא לבזות את זולתו, הוא לא מפסיד מכך דבר!

הקב"ה הטביע בבריאה ובבריות את היכולת להתבונן ולראות כיצד ניתן להועיל לזולת, אפילו כשהדבר כרוך בצער מצד הנותן. אולם פעמים רבות, על אף שהדבר נראה כפועל לרעת הנותן, למעשה הוא פועל לטובתו, כפי שניתן ללמוד מהסיפור הבא:

מעשה ביהודי שהפליג בספינה, והנה לפתע פרצה סערה וגל מים אדיר הפך את הספינה והטיל את כל הנוסעים לים. היהודי שחה בשארית כוחותיו עד שהגיע לאי שומם, עלה על החוף והתעלף.

במשך מספר שעות שכב האיש על החול, מחוסר הכרה. כאשר הקיץ מעלפונו, התבונן במקום אליו נקלע וראה אי ריק בלי נפש חיה. האיש בנה לעצמו צריף מענפים והדליק מדורה. לאחר מכן יצא לשוטט באי ואסף פירות להחיות את גופו.

והנה באחד הימים, כשעזב את הצריף ויצא לחפש מזון, אחזה אש בענפי הצריף, שהפך תוך דקות ספורות לאפר.

כשחזר למקומו, גילה כי כל עמלו היה למאכולת אש.

היהודי החל לבכות ואמר לקב"ה: 'ריבונו של עולם, הבאת אותי לאי בודד, אבל למה הוספת לי צרה על

צרה?'

בערב מצא לו היהודי נקיק צר בין הסלעים ונרדם בלב מר. והנה לפנות בוקר הוא מתעורר לשמע רעש של ספינת הצלה. בקול נרגש הוא זעק: "אני פה לבד באי, בואו לחלץ אותי!"

"כן, כן, אנחנו מחפשים אותך, באנו לחלץ אותך..." נשמע הקול מהספינה.

"אבל איך ידעתם לבוא לכאן?" קרא האיש בתדהמה, "מה הוביל אתכם אלי?!"

"לאחר שהספינה טבעה, מנו את כל הניצולים והנספים וראו כי נוסע אחד חסר. במשך שבועיים אנחנו מחפשים אותך, ובזכות עמוד העשן הגבוה שהתאבך מהמדורה שהדלקת, זיהינו את האי ובאנו לחלץ אותך!"

כאשר הצריף עלה באש, חשב היהודי כי לקה בכפליים, אבל למעשה חייו ניצלו הודות לעשן המיתמר שעורר את תשומת ליבם של המצילים.

היסוד הגדול הנלמד ממעשה זה הוא, **שגם אם עוברות חלילה על האדם צרות על גבי צרות, אל לו להישבר ברוחו**, כי יתכן שדווקא על ידי הצרה תבוא לו ישועה, ובסופו של דבר הכל ייהפך לטובה, כפי שנאמר: "עֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ" (ירמיהו ל, ז), כלומר, **הצרה עצמה היא המביאה את הישועה!**

כשתתייעץ דבריך יתקבלו בשמחה

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה הַשָּׂדֶה... וַיֹּאמֶר לָהֶן רֹאֶה אָנֹכִי אֶת פְּנֵי אֲבִיכֶן... (בראשית לא, ד-ה).

מעשה בבחור שזכה לשידוך הגון, וגם קיבל דירה מסודרת במקום טוב.

זמן קצר אחרי חתונתו נכנס אל הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבך** זצ"ל.

שאלו הרב: "אמור לי, אם עכשיו תשמע בת קול מן השמים, כביכול ה' יתברך בכבודו ובעצמו מדבר אליך ואומר: 'חתן יקר, עליך לעקור מדירתך ולקנות דירה במקום אחר! מה תעשה?

"מה השאלה", ענה החתן מיד, "אם אשמע בת קול משמים, תיכף ומיד אארוז את חפציי ואעבור דירה!"

"חלילה", אמר לו הרב, "בשום אופן אין לנהוג כך!"...

הבחור לא הבין מה הרב מתכוון, הלא שמע בת קול!

"ראה נא", פתח הרב והסביר, "גם אם בת קול אומרת לך לעקור מדירתך, אל לך לבוא הביתה ולהורות לאשתך לארוז את החפצים במהירות. עליך לגרום לכך שהיא תגיע למסקנה הזו מעצמה, וזאת על ידי שתציג בפניה את חסרונות הדירה, כמו למשל: 'את יודעת, נראה לי שהדירה הזאת לא מתאימה לנו. הנה, תראי את המטבח - כל אדם שנכנס הביתה רואה אותך עומדת ומבשלת, זה לא מתאים לנו... את הערה הזאת אַתְּ הערת וְאַתְּ צודקת...'

"**אחרי שתסכים עימך**, תאמר: 'האמת שגם שמעתי בת קול משמים שאמרה לי לעבור דירה...'

והיא מיד תאמר: 'מה אתה מדבר! אם הקב"ה אמר לך כך - אין שום שאלות! מדוע בכלל הינך שואל לדעתי, ודאי שעוברים!"

"ואם תשאלני", המשיך הרב בדבריו לחתן, "מה פתאום לנהוג כך, הלא אם בת קול אומרת - צריכים

לקיים את הדברים בכל מחיר, באש ובמים! - **התשובה היא, שכך רואים מפורש בתורה:**

"מיד לאחר שהקב"ה נגלה אל יעקב ואומר לו: "שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ" (בראשית לא, ג), יעקב קורא לנשיו אל השדה - [משום שבכל מקום אחר יש אוזניים לכותל או האזנות סתר...] - ומספר להם באריכות גדולה את כל מעלליו של לבן עימו - מחד גיסא, ואת עבודתו הנאמנה והמסורה - מאידך גיסא.

הוא מוסיף לספר להן על התגלות ה' אליו, והוראתו לשוב לארץ מולדתו, **וממתין לשמוע את חוות דעתן והסכמתן לעניין.**

"ולכאורה תמוה: יעקב קיבל הוראה מה' יתברך לעזוב את בית לבן ולשוב הביתה - שיקום ויעזוב! מדוע הוא צריך להסביר את עצמו בצורה כל כך ארוכה ומפורטת? בפרט שהוא יודע היטב שהצדיקות הללו תלכנה אחריו באש ובמים ואין להן כל קשר לאביהן, וכפי שאכן התבטאו (שם, יד-טז): "הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אָבִינוּ הֲלוֹא נָכְרִיּוֹת נֶחְשַׁבְנוּ לוֹ וכו' וְעַתָּה כֹּל אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹקִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה"!?

"אלא, יעקב אבינו מלמד אותנו כאן יסוד גדול בהנהגת האיש בביתו: **גם אם ברור לך מה צריך לעשות על פי תורה - הצג לפני רעייתך את הענין על כל צדדיו, ותן לה לומר מעצמה את ההכרעה**, שתסכים מדעתה על הדבר ואז תעשהו מתוך שמחה".

"אתה שומע, חתן יקר, איך מתנהגים עם אישה?" פנה הרב אל החתן.

"לא אומרים לה: 'כך כתוב בהלכה, מה את רוצה ממני!...' אלא צריך להראות לה את כל הנתונים, לכוון אותה למסקנה המתבקשת, ואז לומר שיש גם תנא דמסייע לך, הלכה מפורשת... אין ספק כי תגיב בהתפעלות: 'איזו הלכה מובחרת!...' ותרצה בכל ליבה לקיים את רצון ה'".

שידוך מן השמים

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה. וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (בראשית כח, י-יא).

במדרש (בראשית רבה סח, ג) אמרו "מצינו בתורה בנביאים ובכתובים שאין זיווגו של איש אלא מן הקדוש ברוך הוא... יש שהוא הולך אצל זיווגו ויש שזיווגו בא אצלו. יצחק זיווגו בא אצלו - 'וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים' (בראשית כד, סג), יעקב הלך אצל זיווגו, דכתיב 'וַיֵּצֵא יַעֲקֹב'".

ענייני השידוכים הם דברים שאין לאדם שליטה בהם. הכל נגזר מאיתו יתברך, והקב"ה, מסובב כל הסיבות, מסובב את כל עניין זיווגו של האדם.

הדבר היחיד שיכול אדם לעשות בעניין זה הוא: "ויפגע במקום ההוא" - **להתפלל** מעומק הלב שהקב"ה ימציא לו את זיווגו על הצד הטוב ביותר.

בכוחה של תפילה שנושא אדם בכל מאודו, עוד משנות צעירותו, לשנות סדרי עולם ולהפוך את מזלו לטובה. וכבר אמרו חז"ל (ברכות ח ע"א): "'עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא' (תהלים לב, ו), אמר רבי חנינא: לעת מצא - זו אישה שנאמר: 'מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב' (משלי יח, כב)".

המדרש (בראשית רבה סח, ד) מספר, כי מטרוניתא אחת שאלה את רבי יוסי

בר חלפתא: בכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו? השיב לה: בשישה ימים, שהרי כתוב "כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".

המשיכה ושאלה: **ומה עושה הקב"ה מאז ועד היום? ענה לה: יושב ומזווג זיווגים.**

צחקה אותה מטרוניתא ואמרה: וכי זו אומנות גדולה לזווג זיווגים, עד שצריך שבורא העולם בכבודו ובעצמו יעשה כן? הרי גם אני יכולה לעשות זאת.

אמר לה רבי יוסי: אם בעיניך קל עניין הזיווג, בעיני הקב"ה הוא קשה, כפי שנאמר (סוטה ב ע"א): "קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף".

מה עשתה אותה מטרוניתא? לקחה אלף עבדים ואלף שפחות, וזיווגה אותם זה עם זה.

הבוקר אור, **וכל העבדים השכימו לפתחה עם צעקות איומות, בכיות וזעקות.** יצאה וראתה שאחד רגלו פצועה, השני ידו שמוטה, שוד ושבר בגבולם. זו אומרת שאין היא רוצה אותו, וזה אומר שאין היא ראויה לו.

שלחה לקרוא לרבי יוסי בן חלפתא ואמרה לו: אכן, אין כאלוקיכם שיודע לזווג. יפה אמרת, ותורתכם נאה ומשובחת.

אמר לה רבי יוסי: הנה ראית במו עיניך כי קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף. לפעמים מזווגם הקב"ה בעל כורחם, שלא בטובתם, כמו שאומר דוד המלך בתהילים (סח, ז): "אֱלֹקִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת". יש בכי ויש שירות. **לפעמים המרוצה בזיווגו אומר שירה, לפעמים הוא בוכה, אבל עליו לדעת כי הכל מאיתו יתברך.**

לפני שנים ספורות הכרתי קצין שהתקרב ליהדות. בעקבות הכרות זו החל להתארח מפעם לפעם בישיבה בשבתות. הוא כבר היה די מבוגר, ועדיין לא התחתן. בהזדמנות שאלתי אותו, למה הוא מחכה.

בתחילה התחמק, אך כשעודדתי אותו לעשות את ההשתדלות המינימאלית המוטלת עליו ולטפל בעניין, שמע לי.

כעבור זמן מה הוצעה לו הצעת שידוך. הוא בירר, העניין נשמע לו, ונקבעה פגישה בלובי של מלון מסוים בשעה פלונית.

הוא הגיע בזמן, התיישב והמתין למיועדת, אך היא משום מה לא הופיעה בכלל. המתין והמתין עד בוש, עד שלפתע שם לב לבחורה שנראית גם היא ממתינה למישהו. ניגש ושאלה מה היא מחפשת.

למרבה הפתעתו ענתה לו: "קבעתי להיפגש כאן עם בחור מסוים, אך הוא לא הגיע"...

"גם אני קבעתי להיפגש לצורך שידוך, והבחורה לא הגיעה. אולי ניפגש כעת אנחנו ונבדוק את מידת ההתאמה בינינו?" הציע לה.

הבחורה היססה מעט ולבסוף הסכימה.

הם ישבו ודיברו, ומצאו כי טוב. יצאו משם, ערכו כל אחד את הבירורים הנדרשים, ושבו לעוד פגישה, שהובילה לבסוף לגמר השידוך על הצד הטוב ביותר. תוך חודש וחצי התחתנו...

כיום הוא תלמיד חכם שוקד באוהלה של תורה, ומודה לה' על האישה הנפלאה שניתנה לו, ממש משמים.

כל ענייני הזיווג מתגלגלים משמיים על ידי הקב"ה, שרק רוצה להיטיב לאדם.

לבן הרשע ניסה לרמאות את יעקב אבינו, אך הסיבה שבשלה קיבל יעקב את לאה, זילפה ובלהה, לא היתה משום שהרמאות הזו הצליחה לו, אלא כיון שכך נגזר עליו משמים במטרה להיטיב לו.

התוכנית האלוקית ביחס ליעקב אבינו היתה, שיוליד שנים עשר שבטי י-ה, והדרך לעשות זאת היתה על ידי שישא לנשים את לאה ואת רחל, את בלהה ואת זילפה!

אין בכוח אדם להזיק לאיש! כל מה שנעשה לאדם - נעשה ברצון ה' לטובתו.

מעשה בבחור שהציעו לו הצעה מצוינת - בחורה טובה מבית אצילי, שהתברכו בנוסף לשלל מעלותיהם גם בעושר והביעו את רצונם לתמוך בילדיהם.

במהלך הפגישות חשה הבחורה שאינם מתאימים, וגם התרשמה שהבחור המיועד לא התברך במידות טובות. לאחר שלוש פגישות החליטה להשיב בשלילה, כשהיא מוצאת לה סיבה צדדית שלא תגרום לפגיעה.

אבל הבחור נפגע קשות. ומאחר ובאמת לא התברך במידות טובות, בלשון המעטה, החליט למצוא

הזדמנות להתנקם בה.

עד מהרה עלה רעיון במוחו. תהיה זו דרך נהדרת להשפיל את הבחורה, את אביה, ובדרך גם לחסל חשבונות ישנים עם אחד הבחורים שמאז ומעולם סלד ממנו...

הוא ניגש אל חבר בישיבה והציע לו שידוך מיוחד - את אותה בחורה. הכביר בשבחים ודחק בו לברר עליה ועל משפחתה.

החבר, שלא העלה על דעתו שום כוונה זדונית מצידו, התייחס להצעה ברצינות. בירר ומצא את העניין כולו טוב ויפה, והביע נכונות לפגישה.

הלך המושחת לאן שהלך, וכעבור זמן מה חזר ואמר: "גם הם רוצים. בוא אליהם מחר בשבע בערב לפגישה".

למותר לציין, שהוא לא דיבר עם צד הכלה בכלל... **כל רעיון הפגישה היה שקר אחד גדול מתחילתו ועד סופו, במטרה לגרום אי נעימות גדולה לשני הצדדים.**

בשבע בערב נשמעו נקישות בבית הבחורה. אביה של הבחורה פתח את הדלת וגילה בחור מעונב. נרגש למדי.

"מי אתה?"

הבחור התבלבל. "הגעתי לבית משפחת...?"

"כן"

"קבעו לי פגישה..."

"איתנו לא דיברו כלום".

הבחור הסמיק והשפיל את ראשו. הלוואי שתפצה האדמה את פיה ותבלע אותו מראשו ועד קצה עניבתו החגיגית.

אבל אבי הבת, ששמע ממנו את שם השדכן, המוכר לו - ולא לטובה - לא נתן לו ללכת. "בוא לרגע. רק תשתה משהו. הרי שנינו מבינים מה בעצם קרה פה".

הוא שתה ובינתיים התפתחה ביניהם שיחה. מיהו, מה מוצא המשפחה, איפה הוא לומד ומה לומדים, ושאר מילי דעלמא.

מרגע לרגע מצא הבחור חן בעיני האב, והוא הרגיש שזה באמת הבחור שהיה רוצה עבור בתו כלילת המעלות.

עד מהרה הובאה הבת בסוד העניינים. "מהיכן שלא תביטי בו תראי שהוא מתאים לך", אמר לה אביה, "האם תסכימי לפגישה כעת?"

היא הסכימה, ומכאן התגלגלו העניינים במהירות עד לסיומם הטוב.

כשנשברה צלחת והשידוך התפרסם, הגיע הבחור המושחת וביקש בעזות-פנים **דמי שדכנות**...

כמובן שבקשתו החצופה נדחתה מכל וכל. דומה הוא ללבן הרשע שיבקש דמי שדכנות מיעקב אבינו על השידוכים הנוספים ששידך לו...

לכאורה, מהלכו של לבן הצליח לו. יעקב, אכן, נישא ללאה במקום לרחל, אבל מי שבאמת הצליח כאן הוא יעקב אבינו, שזכה לגדל שנים-עשר בנים שבטי י-ה, לחנכם ולהוציא מהם את עם ישראל, ועליו נאמר: "וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם" (בראשית לג, יח) - שלם בממונו, בתורתו ובבניו (בראשית רבה עט, ה).

על כך אמרו חז"ל: "מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה' אישה לאיש" (מועד קטן יח ע"ב), ומי שהולך עם ה' בתמימות ועובדו בכל ליבו, זוכה לראות כיצד דואג לו ה' יתברך גם בעניין הזה.

האדמו"ר בעל ה"**דברי חיים**" מצאנז זצ"ל היה חתנו של הגאון **רבי ברוך פרנקל-תאומים** זצ"ל, בעל ה"ברוך טעם", 'ברוך שאמר' ועוד. סיפור השתדכותו המופלא מעיד על דרכי השתלשלות ההשגחה הפרטית:

בנו בכורו של רבי ברוך, רבי יהושע העשיל, לא רצה ליהנות מכספי אחרים, ולפיכך עסק מעט בסחורה, ולאחר שהרוויח סכום מסוים המספיק לו למחייתו - היה חוזר לעסוק בתורה.

לרגל מסחרו הזדמן לעיר טרנוגרוד,

וכשהתפנה מעסקיו והלך לבית המדרש ללמוד, מצא שם את העלם רבי חיים, עילוי נודע ששמו יצא לתפארת, כשהוא יושב ושוקד על לימודו בעיון רב, בהתמדה גדולה ובשמחה.

ניגש אליו והחל להתפלפל עימו בדברי תורה, ובמהרה נוכח כי לפניו עילוי וגאון, "סיני ועוקר הרים".

התעניין על יחוסו, וכשנחה דעתו החליט כי אין ראוי ממנו עבור אחותו הצעירה, כלילת המעלות, רחל פייגה.

פגם אחד בכל זאת מצא בו - כאשר קם ממקומו להביא ספר כלשהו, צלע על ירכו. אך גאונותו היתה כה גדולה, עד שאותו מום בטל כלא היה בעיניו.

הוא הריץ מכתב אל אביו, רבי ברוך פרנקל-תאומים, שכיהן כאב בית הדין בעיר לייפניק, ובו בישר לו כי מצא שידוך הגון עבור אחותו - חתן מופלג, עילוי עצום, גדול בתורה וביראת שמים כאחד מגדולי הדור. ברצונו הגדול שהשידוך יצא לפועל, ללא עיכובים ושהיות, העלים את דבר המום במכתבו.

בדיוק בפרק הזמן הזה שהה רבי אריה לייב, אביו של החתן העילוי,

בעיר לייפניק, לרגל מסחרו. הוא נכנס לבקר את המרא דאתרא, רבי ברוך פרנקל-תאומים, ושוחח עימו בדברי תורה.

תוך כדי שהיו נושאים ונותנים בדברי תורה, נכנס פנימה הדוור ומסר לידי הרב את מכתבו של בנו, באומרו כי בידו מכתב דחוף מאת בנו.

פתח הרב את המכתב, קרא את הדברים, ומיד אמר בהתפעלות לרבי אריה לייב: "ראה זה פלא! זהו מכתב מבני ר' יהושע העשיל, המציע לי שידוך עם כבודו. **האם מסכימים אתם לשידוך הזה?**"

ויען רבי אריה לייב: "נראה כי מה' יָצָא הַדָּבָר (בראשית כד, נ). הנני מקדם את השידוך בברכה ובשמחה".

המשיך הרב ואמר: "הפלא גדול עוד יותר, כשנותנים את הדעת לתאריך של היום, ט"ו בשבט. שכן כבר כמה חודשים מדברים נכבדות עבור בתי עם בנו של **הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות.** מאחר וטרם הגענו לעמק השווה, סיכמתי עימו, שאם לא אקבל ממנו תשובה חיובית עד ט"ו בשבט אהיה חופשי לשדך את בתי לאחר. והנה, עד כה לא נתקבלה תשובה. אמתין, אם כן, עד הערב, ואם לא תגיע תשובה חיובית ממנו, אגמור את השידוך עימכם".

רבי אריה לייב פנה ויצא לעסקיו, מבלי לשער בדעתו כי באותם רגעים נכנס בשערי בית המלון בלייפניק שליחו של רבי אפרים זלמן מרגליות, על מנת להשיב למרא דאתרא תשובה חיובית...

בהיותו עייף ויגע מן הדרך, החליט השליח לאכול דבר מה **לפני השלמת השליחות.**

הזמין לו סעודה משובחת ויין ישן, אכל ושתה לשכרה ושכב לנוח כדי להתאושש מעט ולבצע את שליחותו על הצד היותר טוב... אלא שמרוב עייפות נרדם והתעורר רק קרוב לחצות הלילה... אז, כבר היה מאוחר מכדי להיכנס ולהטריד את הרב, והחליט לעשות זאת מיד בבוקר...

בינתיים הלך רבי אריה לייב אצל הרב, כדי לברר האם כבר התקבלה תשובה מרבי אפרים זלמן. "לא באה שום ידיעה, והזמן המוגבל הסתיים. לפיכך **מוכן אני לגמור כעת את השידוך**".

בו במקום נערכו התנאים, ושתו לחיים.

בבוקרו של יום המחרת הזדרז השליח להגיע אל הרב. בבואו מצא את כל הבחורים ששים ושמחים.

"וּלְשִׂמְחָה מַה זֹּאת עוֹשֶׂה?" (קהלת ב, ב), שאל, כשליבו מנבא לו רעות. בשרוהו על אירוסיה אמש של בת הרב עם ביתו של רבי אריה לייב.

פלצות אחזה את השליח בשומעו זאת, וַיֶּחֱרַד חֲרָדָה גְּדֹלָה עַד מְאֹד

(מושאל בראשית כז, לג). "האומנם לא המתינו כפי שסוכם?!"

"הן עבר המועד" - ענה לו רבי ברוך - "קיימתי מוצא שפתיי וחיכיתי עד ליל אמש. בדיוק כמו שכתבתי לרבי אפרים זלמן. המתנתי שיעבור אפילו זמן רבנו תם ועוד יותר מזה, וכשנוכחתי שאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וְאֵין קָשֶׁב (מלכים א' יח, כט), כתבתי תנאים עם רבי אריה לייב".

"אהה" - נאנח השליח אנחה גדולה - "כבר הייתי בעיר, ורק מחמת עייפות הדרך התמהמהתי לבוא".

הוא ניסה לבקש מהרב שיבטל את התנאים, אך רבי ברוך השיבו שלא יוכל לעשות זאת, אלא אם כן יתרצה רבי אריה לייב לבטל את התנאים ולמחול עליהם.

"מן השמים זכו לי", סירב רבי אריה לייב לוותר, ובלית ברירה נאלץ השליח לחזור לברודי בפחי נפש, והתנאים נותרו שרירים וקיימים.

כשנודע לבחורי הישיבה של רב העיר, כי התנאים נעשו מבלי שמורם ורבם ראה את פני החתן ותהה על קנקנו, השתוממו מאוד. הם החליטו, על דעתם, לשלוח שניים מבחורי הישיבה לעיר טרנוגרוד, לתהות על קנקנו של

החתן. עד מהרה חזרו השליחים וסיפרו כי החתן צולע. ותהום כל העיר כמרקחה. **עד כאן!...** שרוחל'ה המשכילה והנבונה, בת הרב, תינשא לחתן חיגר?!...

בבית הרב מהומה ומבוכה. הכלה ממררת בבכי, והרב חורה אפו בבנו רבי יהושע העשיל, שלא גילה את דבר המום.

רבי יהושע העשיל, האשם העיקרי בעניין כולו, ניסה לנחם את אביו והציע לו שיזמין את החתן אליו, יבחן אותו וייווכח כי הוא באמת ובתמים גאון גדול, עד שהמום אינו נחשב כלל לעומת גדלותו בתורה. "משוכנע אני כי גם הכלה תסכים בסופו של דבר לשידוך המצוין הזה", חתם דבריו.

אך רק כאשר הבטיח הרב לבתו הכלה, כי אם לא תאבה להינשא לחתן לאחר שתראה אותו לא יכוף אותה לעשות כן, היא נרגעה קצת והסכימה לבואו.

בבית נעשו בינתיים הכנות לקראת בוא החתן, כשהכל מלאי ציפייה לראות איך יתפתחו העניינים.

כשהגיע העלם, ונודע לו כי הכלה המיועדת לו מפקפקת בגלל מומו, נענה ואמר: "יודע אני שאין נהוג לעשות כך במקומנו, **אולם ברצוני לדבר עם הכלה ביחידות דברים אחדים**, ורק לאחר מכן תחליט 'אִם לְשֵׂבֶט אִם לְחֶסֶד'" (איוב לו יג).

הסכימה הכלה, ולאחר שדברו מעט, יצאה והביעה את הסכמתה להינשא לו.

מה דיבר עימה לא נודע בבירור, אך יש אומרים שביקש ממנה לגשת אל המראה ולהתבונן בדמותה, וכשעמדה נבהלה לראות את עצמה

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

צולעת על ירכה. או אז אמר לה חתנה הגדול: "דעי לך, כי **משמיים גזרו עליך** שתהיי בעלת מום כל ימי חייך, אך אני כבן זוגך המיועד לך בקשתי רחמים מן השמים שאת תהיי שלימה בגופך ואני אקבל על עצמי את המום שלך. סברתי, שאם את תהיי צולעת, לא אצליח ללמוד תורה, משום שאצטרך כל הזמן לעסוק בענייני הבית, לקנות עבורך ולבשל, והעדפתי שאני, אשר מתכוון ממילא לשבת ולשקוד על תלמודי יומם ולילה, אקבל במקומך את הצליעה. עתירתי התקבלה לפני המקום ברוך הוא, ובכל זאת - את מסרבת להינשא לי?...".

החתונה נערכה ברוב פאר והדר בעיר לייפניק. האברך העילוי רבי חיים נשאר בבית חותנו והיה סמוך על שולחנו. הוא למד עימו את רוב הש"ס והפוסקים, ועל ידי התמדתו ושקידתו התעלה מעלה מעלה לגאון ולתפארת, עד שזכה לייסד את חסידות צאנז הנודעת לתהילה, ולראות את בניו הצדיקים ממשיכים את דרכו.

כשהיו שניהם - החותן וחתנו - משתעשעים בפלפולא דאורייתא, ורבי ברוך פרנקל-תאומים התפעל משכלו הגאוני של חתנו, נהג להתבטא בבדיחותא: "אומנם לחתני רגל עקומה, אבל הוא ניחן במוח ישר מאוד"...

בס"ד

המרכז העולמי לתודעה יהודית

מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

להקדשת יום לימוד תורה

הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים

02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502

orhachaim.org

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת והצלחת: מיכל בת אסתר הי"ו, נטע בת ג'והנה הי"ו,
רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל רוּחָאם הי"ו,
ראובן בן יערית הי"ו, זכריה בן ציונה טנג'י הי"ו,
דוד וראובן בני שרית הי"ו, אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו,
מאיר מאור בן חיה רבקה הי"ו, ליאת בת בלה סעדה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל, גרשון חי בן רחל ז"ל,
רחל רוחאם לַלָה בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל,
עופר בן ציונה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, חיים בן חביבה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, גוטה מטילדה בת סוליקה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל,
יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעימה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"